


## Radikal Sağ Popülizm ve Göç Karşıtlığı *Radical Right Populism and Anti-immigration*

İbrahim Oğulcan ERAYMAN<sup>a</sup> 

ÖZ	ABSTRACT
<p>Bu çalışma radikal sağ popülistlerin neden göç karşıtı olduklarını ve bu karşıtlığının temel içerimlerinin neler olabileceği sorusunu merkeze almaktadır. Radikal sağ popülizm ile ilgili literatür içerisinde göç ve göçmen karşıtlığına yönelik vurgu oldukça önemlidir ve neredeyse her çalışma radikal sağ popülizmin karakteristik özelliği olarak genelde yabancı düşmanlığını özelde ise göç ve göçmen karşıtlığını işaret etmektedir. Bu çalışma bu alandaki literatüre, son dönem gelişmeleri dâhil ederek ve radikal sağ popülist perspektifin göç karşıtlığını dört eksenli bir sınıflandırma önerisiyle sunarak katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sınıflandırma kesinlikle nihai olmamakla birlikte, radikal sağ popülizmin göç olgusuna ve göçmene yönelik neden dışlayıcı bir yaklaşım, tutum, eylem ve politikalar demeti savunduğuna yönelik sistemli ve bütünlüklü bir değerlendirme imkânı sağlamaktadır. Çalışma kapsamında, kriz siyaseti, seçim enstrümanı, 'İslamlaşma fobiyası' ve hınç eksenleriyle bu sınıflandırma yapılmıştır. Bu dört boyutuyla radikal sağ popülizmin göçmen karşıtı tutum, eylem ve politikalarının yerli nüfus içinde yaygınlık kazanıp, gür seslerle ifade edilmeye başladığında ise, göçmen ve mültecilere yönelik dışlayıcı, suçlulaştırıcı ve ayrımcı bir iklimi doğurabileceği sonucuna varılmıştır.</p>	<p>This study focuses on why radical right populists are anti-immigrationists and what would have been the main implications of this opposition. The emphasis on anti-immigration is crucial for radical right populism literature; almost every study points out xenophobia (in general) and anti-immigration (in particular) as characteristic features of radical right populism. This study aims to contribute to the literature on this field in two ways: First, by including recent issues, and second, by presenting the radical right populist perspectives' opposition to immigration with a proposal of four-axis classification. Although this classification is not definitive, it would provide a systematic and holistic assessment of why radical right populism advocates an exclusionary approach, attitude, action, and policy towards immigrants. Within the scope of the study, this classification consists of crisis politics, election instrument, Islamization phobia and resentment dimensions. It has been concluded that with these four dimensions, if radical right populism's anti-immigrant attitudes, actions and policies would become widespread among the local population and start to be expressed with louder voices, it would create an exclusionary, criminalizing and discriminatory atmosphere toward immigrants and refugees.</p>
<p><b>Anahtar Kelimeler</b></p> <p>Radikal sağ popülizm, göç, İslamlaşma fobisi, mülteci, yabancı düşmanlığı</p>	<p><b>Keywords</b></p> <p>Radical right populism, immigration, Islamization phobia, refugee, xenophobia</p>

<sup>a</sup> Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü. Email: [ibrahim.erayman@gmail.com](mailto:ibrahim.erayman@gmail.com)  
(Sorumlu Yazar/Corresponding author)

## 1. Giriş

Sides ve Citrin, Avrupa devletlerinin vatandaşlarının yüksek düzeyde göç hususunda mesafeli olduklarını ve bu tutumlarının bireysel düzeyde önemli belirleyicileri olarak, kültürel ve ulusal kimlik ile ilgili çekinceleri, ekonomik çıkarları ve göçle ilgili bilgi düzeyini görmektedir (2007, ss.477-481). Radikal sağ popülizmin göç olgusu üzerindeki temel etkisi ise, göç ile ilgili çeşitli çekinceleri, çalışma içerisinde açılmaya çalışılacağı üzere manipüle etme kapasitesi ve bu manipülasyon kanalıyla göçmen karşıtlığı üzerinden siyasi rant sağlama niyetidir.

Campani popülist fikirler kanalıyla, Batı'nın gün geçtikçe liberal demokrasiden 'otoriter demokrasiye' geçiş yaşadığını, liberal demokrasinin kontrol ve denge mekanizmalarının gittikçe aşındığını ve geleneksel otoriter değerlerin yaygınlaştığını vurgulamaktadır (2019, s.35). Popülist partiler ve fikirler yoluyla otoriter demokrasiye doğru bu geçişte, liberal göç politikaları ve çok kültürlülük ilk kurbanlar haline gelebilmektedir (Campani, 2019, s.35). Öyle ki zaten yüksek düzeyde göç alma Bu çalışma böylesi yaklaşımların göç(men) meselesine yönelik etkilerini sistemli bir biçimde açıklamayı amaçlamaktadır.

Radikal sağ popülizmi birbirlerinden farklı veçheleriyle konu alan birçok çalışma için ortak bir vurgu belirlemek mümkündür: -ikinci başlıkta detaylandırılacağı üzere- radikal sağ popülizmin göç karşıtı bir tutumu benimsemesi. Çalışmamız, bu ortak vurgunun –göç karşıtı bir pozisyon-nedeninin ve temel içerimlerinin neler olabileceği sorusuna odaklanmaktadır. Bu temel araştırma sorusu neticesinde, Avrupa genelinde sağ popülist perspektifin göçmen karşıtlığının 4 temel eksenini içerdiğini iddia ediyoruz: kriz siyaseti, seçim enstrümanı, İslamlaşma fobisi ve aşağıya hınç. Ayrıca bu 4 temel eksen birbirlerinden kopuk, monad etki faktörleri değildir; aksine bunların birbirleriyle de sıkı bir şekilde bağlantılı, ilişkili olduğu iddiasındayız. Kuşkusuz, Avrupa özelinde radikal sağ popülizmin göç karşıtlığını böylesi bir çerçeveleme girişimi, genelde popülizm özelinde ise sağ popülizm kavramlarının açıklanmasını zaruri kılmaktadır. Bu zorunluluk ve önem, sadece neyin popülist bir yaklaşım olup olmadığını işaret etmesi bakımından değil; popülist perspektifin, popülist olmayana sirayeti noktasında da önem kazanmaktadır. Bu bakımdan birinci başlık altında genelde popülizm, ikinci başlık altında da sağ popülizm-sol popülizm ayrımından başlayarak radikal sağ popülizm açıklanmaya çalışılacaktır. Üçüncü başlık ile birlikteyse radikal sağ popülist siyaset ve tutumun göç(men) karşıtlığı, çalışmanın temel amacını yansıtacak bir şekilde dört temel eksen etrafında sınıflandırılarak aktarılmaya çalışılacaktır.

## 2. Tanıma Sıkıştırılmayan Bir Kavram: Popülizm

Benjamin Moffitt, siyaset sözlüğündeki diğer birçok terim gibi popülizmin tanımlanması noktasında da oldukça tartışmalı bir sahanın varlığına dikkati çeker (2020: 29). Öyle ki popülizm ile ilgili çalışmaların büyük çoğunluğu kavramın tanımlanmasının güçlüğüne vurgulayarak başlamaktadır (Agustin, 2020, s.1). Margaret Canovan, popülizm kavramının herkesin bildiği üzere belirsiz bir kavram olduğunu ifade ederken (1999, s.3); Gellner ve Ionescu, popülizmin önemi konusunda hiçbir şüphenin bulunmadığını ancak bununla birlikte kavramın tam olarak ne olduğu konusunda kimsenin net olmadığını ifade etmektedir (1969, s.1). Ernesto Laclau ise, popülizme ait literatürün, kavrama belirgin, açık seçik bir anlam verme noktasındaki eksikliğine dikkati çekmektedir. Laclau, tanımlama bir yana, kavramsal açıklığın dahi oluşturulmadığını belirtmektedir (2018, s.15). Son olarak, popülizmin kavramsal muğlaklığını bir miktar daha somutlaştırmak adına Cas Mudde ve Eric Fassin'in çalışmalarını örnek gösterebiliriz. Cas Mudde, kavramın tanım noktasındaki muğlaklığını, makalesinde "Tanımlanamazı Tanımlamak (Defining the Undefinable)" (2014, s.542) başlığıyla somutlaştırırken; Eric Fassin ise çalışmasının birinci bölümünü "Tanıma Sığmayan Popülizm" olarak adlandırmıştır (2019, s.13).

Yukarıda çizmeye çalıştığımız çerçeve, popülizmin dört başı mamur bir tanımının zorluğunu merkeze almaktadır. Bu noktadan sonra, ilk olarak bu durumun sebeplerine kısaca değinmeye gayret edeceğiz. Akabinde ise meseleyi açıklamak adına daha önemli gördüğümüz karakteristik özellikler kısmına bir girizgâh teşkil etmesi bakımından, tanımlamanın zorluğuna rağmen önerilen bazı tanımlara yer vereceğiz.

Mudde vasıtasıyla popülizmin neden kavramsal bir açıklığa sahip olamadığı hususunda iki temel noktaya dikkati çekebiliriz. Popülizmin oldukça geniş –ve bazı durumlarda yanlış- bir kullanım alanının bulunması ve bu sebeple sıklıkla başka kavramların yerine kullanılması kavramsal bir açıklığın önündeki ilk temel engeldir (Mudde, 2014, ss.542-543). Popülizmin liberalizm ya da sosyalizm gibi entelektüel tutarlılığa sahip olmayan “ince merkezli bir ideoloji” olması popülizmin kavramsal muğlaklığı noktasında ikinci temel engel olarak ele alınabilir (Mudde, 2014, s.544). Jan-Werner Müller ise tanımlamanın zorluğunu, bir popülizm teorisine sahip olmamaya ve bununla bağlantılı olarak siyasi aktörlerin popülist olarak tanımlanmasını sağlayacak kriterlerin bulunmamasına bağlamaktadır (2019, s.14). Öte yandan popülizmi tanımlamanın tüm bu zorluklarına rağmen, literatür içinde popülizmi tanımlamaya yönelik girişimler de mevcuttur. Müller popülizmi, “yazılı bir doktrin değil ancak belirli bir iç mantığı olan belirgin bir iddialar bütünü olarak tanımlamaktadır” (2019, s.25). Mudde ise popülizmi, toplumu nihai olarak iki homojen ve karşıt gruba ('saf halk' ve 'yozlaşmış seçkinlere') ayıran ve siyasetin, halkın *volonté g n ralesinin* (genel iradesinin) bir ifadesi olması gerektiğini savunan bir ideoloji olarak tanımlamaktadır (2007, s.23).

Özellikle Mudde'nin tanımlaması popülizmin karakteristik özelliklerinin neler olabileceğine yönelik çok önemli bileşenler sunar. Bu bağlamda, popülizm üzerine yazılmış neredeyse tüm çalışmalarda görülebileceği gibi popülizmin ilk ve en belirgin karakteristik özelliği olarak, 'halk'a başvurunun merkeziliği ve bununla paralel 'saf halk'- 'seçkinler' ayrımının yapılmasını gösterebiliriz.

Canovan, popülizmin karakteristik meşrulaştırıcı çerçevesinin, -kurulu iktidar yapısına ve seçkinlere karşı- 'halk'a yapılan çağrı olduğunu belirtir (1999, s.3). Bu karakteristik özelliğin temeli, siyasal dünyanın –kurgusal bir şekilde- ahlaken saf ve bütünlüştürmüş halk ile ahlaken aşağı ve yozlaşmış seçkinler arasında bir ayrım üzerinden algılanmasıdır (Müller, 2019, s.36). Popülist mantık içerisinde bu siyasi mücadele, 'iyi' ile yani 'halk'ın iradesiyle, 'kötü' yani 'ikiyüzlü', 'arkadan iş çeviren' elitler arasında cereyan eder (Hawkins, 2010, ss.34-35). Bu bakımdan Mudde'ye göre popülizm, programatik olmaktan çok moralistiktir. Popülist söylemin özü, davranış veya tutumlardaki ampirik farklılık değil, 'seçkin' ve 'halk' arasındaki normatif ayrımdır. Popülizm, içinde yalnızca dostların ve düşmanların olduğu Maniheist bir bakış açısı sunmaktadır (2014, s.544).

Seçkin karşıtlığı, popülist olarak tanımlanmak için gerekli bir koşul olmakla birlikte yeterli bir özellik değildir (Müller, 2019, s.36). Bu bakımdan “seçkinleri eleştiren herkes popülist değildir.” Popülistler elit karşıtlığının yanı sıra çoğulcuğun da karşıt kutbunda yer almaktadırlar (Müller, 2019, s.119). Mudde, çoğulcu perspektifin, toplumu genellikle farklı görüş ve istekleri olan heterojen bir birey topluluğu olarak gördüğünü ve bu yönüyle popülizmin homojen ve bütünlüştürmüş halk vurgusunun tam zıddına tekabül eden bir anlayışa sahip olduğunu

vurgulamaktadır (2014, ss.543-544). Popülizmin çoğulculuk karşıtlığının<sup>1</sup> özü, halkı sadece ve sadece kendilerinin temsil ettikleri vurgusuna ve halkın bir olduğu ve tek bir temsilcisinin olması gerektiğini varsayımına dayanmaktadır (Müller, 2019, ss.36-37). Popülizmde bu tek temsilci ise ‘halk’ adına konuşan, ‘halk’ adına eyleyen liderdir. Fransız sağ popülist *Ulusal Cephe* partisinin kurucusu Jean-Marie Le Pen’in ifadeleri ‘halk adına konuşan lider’i somutlaştırmaktadır: “...buradaki insanların içeride ne düşündüklerini yüksek sesle dile getiriyorum” (Canovan, 1993, s.4). Yine benzer bir yaklaşımın izlerini “siyasi lider halkın istediğini yapandır” ifadesiyle Juan Peron’da bulabiliriz (Müller, 2019, s.48). Örneklerin de gösterdiği gibi, Lider halkın bizzat kendisidir ve halkı temsilen her türlü kararı alabilmesi doğaldır (Finchelstein, 2019, s.20). Bu perspektiften Andrew Arato’nun ifade ettiği gibi “popülizmde parça bütüne dönüşmektedir” (Aktaran Finchelstein, 2019, s.21). Canovan’a göre popülistlerin meşruiyet iddiası tam da bu hususta –bütünü temsil- anlam kazanmaktadır. Popülistler halk adına konuştukları gerekçesiyle meşruiyetlerini temellendirmektedir. Buna göre popülistler, ekonomik sınıf gibi belirli bir kesimin çıkarlarını değil, toplumun tümünü demokratik egemen olarak temsil ettiklerini iddia etmektedirler (1999, ss.4-5).

Lidere biçilen kilit rolün doğal sonucu olarak popülizm içinde kurumların önemi azalmakta, kurumlar popülistlerin onlara ihtiyaçları oranında anlam kazanabilmektedir (Finchelstein, 2019, s.24). Hatta Canovan, popülistlerin bürokratik örgütlenme katmanları da dâhil olmak üzere kemikleşmiş kurumsal yapıları reddettiğini, hem tabandaki kendiliğinden eyleme hem de lider ile takipçiler arasındaki yakın kişisel bağa büyük önem atfettiğini ifade etmektedir (1999, s.6).

Popülizmin karakteristiğini yansıtabileceğini düşündüğümüz son bir özellik olarak ise duygulara, duyguları uyandırmaya verilen önemin merkeziliğini gösterebiliriz. Micheal Kazin’e göre popülist siyaset sıradan, rutin bir siyaset değildir. Popülist siyaset, normalde politik olmayan insanları politik arenaya çekebilen, dinamizmasını coşkudan alan bir siyasettir (Aktaran Canovan, 1999, s.6). Bu ekstra duygusal içerik, siyasetin temel motivasyonunu ‘ülkeyi kurtarmak’ veya ‘büyük bir yenilenme’ gibi söylemlerin çerçevesini çizdiği faaliyetlere indirgeyebilmektedir (Canovan, 1999, s.6).

Toparlayacak olursak popülizmin karakteristik diyebileceğimiz –kesinlikle nihai olmamakla birlikte- belli başlı özelliklerinin şunlar olduğunu ifade edebiliriz: Halk-elit ayrımı bağlamında seçkin karşıtlığı; çoğulculuk karşıtlığı, halkın belli bir kesimini ‘-gerçek- halk’ olarak görmek ve ‘halk’ın adına konuşan onun adına eyleyen bir lider; kurumların ikincilleştirilmesi; duygulara hitap eden bir politik strateji. Tüm bu özelliklere ilave olarak bilhassa popülizmin sağ varyantında çok genel bir motif olarak göze çarpan yabancı düşmanlığını –özellikle bizim meselemizin temelini de teşkil eden göçmen karşıtlığı- ilave edebiliriz. Bu bakımdan

---

<sup>1</sup> Popülizmin çoğulculuk karşıtlığının, popülizm-demokrasi ilişkisi bakımından da büyük önemi bulunmaktadır. Çalışmamızın kapsamı gereği bu ilişkiye yer veremsek de bu noktada Kalaycıoğlu’nun tespitlerinin çarpıcı olduğunu düşünüyoruz. Kalaycıoğlu, popülizmin maniheist bir toplum algısına sahip olması, halkı organik bir bütünlük olarak elitlerin karşısına yerleştiren yaklaşımı, kurumlara ve bağımsız yargı mekanizmalarına olan antipatisiyle olağanüstü bir otoriterlik potansiyeline sahip olduğu ifade etmektedir (Kalaycıoğlu, 2020, s.18). Bu otoriterlik potansiyeli popülizmin ister sağ varyantı ister sol varyantı olsun, demokratik bir süreçte seçimlere katılarak yarışsalar bile, iktidara geldiklerinde hukukun üstünlüğüne saygılı bir demokrasi içinde kalarak hareket etmeme potansiyelini doğurmaktadır. Bu tarz popülist partilerin hızlı bir şekilde otoriter rejimlere dönmelerinin pek çok örneği bulunmaktadır (1920’ler İtalya’sında; 1930’lar Almanya’sında; 1940’lar Arjantin’inde ve Peru’sunda; 2000’ler Venezuela’sında; 2020’ler Brezilya’sında) (Kalaycıoğlu, 2020, s.18).

çalışmamızın popülizm-göç olgusu ilişkisine odaklanan devam eden kısmında spesifik olarak radikal sağ popülizm merkeze alınacak; radikal sağ popülist siyasi hareketin, göçmenlere yönelik olumsuz yaklaşımlarda büyük etkisi bulunduğu gösterilmeye çalışılacaktır.

### 3. Popülizmin İki Temel Varyantı: Sağ ve Sol Popülizm

Moffitt, içinde bulunulan siyasal iklimi “görünüşe göre popülist zamanlarda yaşıyoruz” (2020, s.15) ifadesi ile somutlaştırmaktadır. Fassin de sadece sağ popülizmin yükselişinden değil, “ABD’li Demokrat senatör Bernie Sanders’tan, Britanya İşçi Partisi lideri Jeremy Corbyn’e, Yunanistan’da Syriza’dan bilhassa ilk zamanlarında İspanya’daki Podemos’a ve Jean-Luc Melenchon’un Boyun Eğmeyen Fransa’sına değin” popülizmin solda da gündem olmaya başladığını vurgulamakta ve bu yönüyle “bir popülizm patlamasından” bahsetmenin mümkün olduğunu ifade etmektedir (2019, s.17). Agustin ise popülizme ilginin daha önce de var olduğunu ancak bununla birlikte Donald Trump’ın seçim zaferi ve Brexit gibi vakıaların bu ilgiyi çok daha görünür kıldığını ifade etmektedir (2020, s.4). Ancak Mudde 1980-2011 yılları arasında kapsayan, Batı Avrupa’daki Radikal Sağ Popülist Partilerinin (RSPP) ulusal parlamento seçim başarılarını inceleyen bir tablo ile bu konuda ihtiyatlı olunmasını önermiştir (2012, s.3). Bu tablo, Batı Avrupa’daki RSPP’lerin hem en son hem de en yüksek seçim sonucunu bir arada değerlendirme imkânı sunmaktadır. Mudde, bu tablo incelendiğinde, bazı çarpıcı yüksek ve yakın tarihli sonuçlara rağmen, popülist radikal sağ bir dalgadan bahsetmenin pek mümkün olmadığını ifade etmektedir (2012, s.3). Bu çalışmanın kapsamı popülizmin yükseldiği, zirve yaptığı ya da ivme kaybettiği gibi detaylı bir ölçüme, ispata muhtaç değerlendirmelerin herhangi bir tarafında yer almayı zorlaştırıyor. Biz bunun yerine, radikal sağ popülizmin yabancı düşmanlığının göç olgusuna etkilerini değerlendirmeye gayret edeceğiz.

Moffitt’in vurguladığı –ve eleştirdiği- gibi “popülizm yalnızca radikal sağa isnat edilebilecek bir kavram değildir” (2020, s.201). Popülizmi bir çatı kavram olarak düşündüğümüzde sağ popülizm – sol popülizm olarak bir sınıflandırma yapmak mümkündür. Agustin, popülizmin sağ ve sol varyantları arasında benzerliklerin bulunabileceğini kabul etmekle birlikte, popülist eklemelenmenin, soldan veya sağdan yapıldığında önemli ölçüde farklılık gösterdiğini ifade etmektedir (2020, s.3). Buna göre, sağ popülizm, içerideki ile dışarıdaki arasında etnik ve sınıfsal bir sınırın bulunduğu yabancı düşmanı ve göçmen karşıtı söylemi merkeze alırken; sol popülizm, ekonomik seçkinleri halkın yoksullaşmasından sorumlu ana taraf olarak yorumlamaktadır (Agustin, 2020, ss.43-44). John B. Judis ise sol popülistlerin, halkı, seçkinlere ya da yerleşik düzene karşı savunduğunu ve bu yönüyle Sol popülistlerin ‘üst’ün karşısında ‘alt’ ve ‘orta’yı bir araya getiren dikey bir siyaset oluşturmaya çalıştığını ifade etmektedir. Judis, sağ popülistler ile sol popülistler arasında elit karşıtlığı noktasında bir benzerlik olduğunu ifade eder ancak sağ popülizmdeki seçkin karşıtlığını sol popülizmden ayıran çok temel bir farkın varlığını da vurgulamaktadır. Buna göre sağ popülistler; göçmenlerden, Müslümanlardan veya Afro-Amerikalı kişilerden oluşan üçüncü bir grubu şımartmakla suçladıkları bir seçkinlere karşı halkı savunmaktadır. Böylelikle sol popülizm iki unsurluyken sağ popülizm üç unsurludur. Sağ popülizm yukarıyı hedef alırken aynı zamanda dışarıdaki bir grubu da hedef alır (Judis, 2016).

Campani’ye göre, radikal sağ-kanat popülizm, bağlama ve mekâna bağlı olarak siyahlar, göçmenler, Meksikalılar, Müslümanlar gibi belli bakımlardan insandışılaştırılmış –*dehumanised*- bir ötekini günah keçisi ilan ederek ‘halkı’ (ulusal veya etnik halk) birleştirme eğilimindedir (2019, s.31). Campani’ye paralel şekilde, sağ popülizm ile sol popülizm arasındaki en temel farkı yabancı düşmanlığı olarak gören Finchelstein’a göre ise, popülizmin sağ varyantı en temel



söylem biçimi olarak yabancı düşmanlığını kullanırken; sol varyantının odak noktasını ise, eşitsiz toplumsal ve ekonomik koşullar oluşturmaktadır (2019, s.20). Finchelstein diğer temel farklılığın ise, sol popülistlerin kendi siyasi görüşlerinin karşı kutbunda konumlanan herkesi halk düşmanı olarak görürken; sağ popülistlerin ise, “farklı siyasi görüşlere karşı bu popülist hoşgörüsüzlüğü etnisite ve memleketin asıl sahipleri temelinde oluşturulmuş halk kavrayışıyla ilişkilendirmelerinden kaynaklandığını ifade etmektedir” (2019, s.28). Böylelikle, Carlo Ruzza'nın da altını çizdiği gibi, sistem karşıtı ve yabancı düşmanı ilkelerin birleşimi, Avrupa'nın son dönem radikal sağ popülist partileri ve hareketlerinin ayırt edici özelliğidir diyebiliriz (2019, s.201).

Sağ ve sol popülizm arasındaki farkı vurgulayan yukarıdaki açıklamalar en temelde radikal sağ popülizmin yabancı düşmanı nüvesi noktasında ortak bir paydaya sahiptir. Buna göre radikal sağ popülist yaklaşımlarda yabancı düşmanlığı ve onunla paralel göçmen karşıtlığının temel bir motif olarak gözlendiği vurgulanmıştır. Bu husus çalışmamızın bundan sonraki kısımlarını, radikal sağ popülizme, radikal sağ popülizmin yabancı düşmanı tutum ve eylemlerinin göç olgusu üzerindeki etkilerine ayırmaya itmiştir.

#### **4. Radikal Sağ Popülizmin Yabancı Düşmanlığı: Göçmen Karşıtlığı**

Sağ popülizmin göç olgusu ve göç politikaları üzerine etkisini, radikal sağ popülistlerin neden göç karşıtı tutum, eylem ve politikalar bütününe savunduklarını dört ana başlık etrafında değerlendirmeye çalışacağız: Kriz siyaseti, seçimler, İslamlaşma fobyası ve aşağıya hınç. Ayrıca, radikal sağ popülizmin göç ve göçmen karşıtlığını anlamada anahtar kavramlar olarak gördüğümüz bu dört başlığın birbirleriyle de doğrudan bağlantısı bulunmaktadır. Bu bölüm içerisinde bu bağlantıları, bu dört ayrı başlığın aynı zamanda birbirlerini de nasıl beslediğini göstermeye çalışacağız.

##### **4.1. Kriz Siyaseti**

Popülist perspektifin, kriz siyaseti kuşkusuz yalnızca göç meselesi ile sınırlı değildir. Örneğin 'Euro Krizi' olarak adlandırılan süreç de popülizmin önemli ölçüde beslendiği ve siyaset ürettiği krizlerden biridir (Hayes ve Dudek, 2019, s.137; Aknur, 2020, s.418; Tahincioğlu, 2020, s.284; Saylan, 2021, s.792). Ancak çalışmamız popülist perspektifin göç meselesine yönelik yaklaşımını odağına aldığı için bilhassa son dönemde yaşanan göç hareketlerini popülistlerin nasıl ele aldığını incelemeye çalışacağız. Bu noktada vurgulamamız gereken ilk husus, popülistlerin 'kriz' olarak niteledikleri göç olaylarındaki seçiciliktir.

Aşağıda da detaylandırılacağı üzere, popülist aktörlerin hemen hepsi güçlü bir göç karşıtı politika ve duruş sergilemektedir. Bunun en sarıh örneği olarak Suriyeli mültecilere karşı takınılan dışlayıcı ve zenofobik tutum gösterilebilir. Jessie Barton Hronešová, 2015 yılında, 'göç krizinin' zirvesinde, bilhassa Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın tutumunun son derece keskin olduğunun altını çizmektedir: Sınırlar mültecilere kapalı kalacak (2022, para.1). Böylesi göç karşıtı söylem ve politikalar daha sonra Avrupa çapında radikal sağ popülizmin bir ayağı haline gelmiş, ülkelerindeki savaş ve baskıcı rejimlerden kaçan Suriyeliler ve Afganlar empatiyle, –empatiyle, çünkü özellikle Doğu Avrupa ülkeleri için de savaş ve baskıcı rejimlerin etkisi yakın zamana kadar kötü tecrübelerdi- konukseverlikle karşılanmak yerine<sup>2</sup>;

<sup>2</sup> Başka bir çalışmamızda göçmenlerin konukseverlik tartışmaları bağlamında, konukseverliğe en çok ihtiyaç duydukları pandemi dönemlerinde popülist söylem ve eylemlerin de etkisiyle dışlayıcı ve

kaygılı, dışlayıcı ve insanlıktan çıkarıcı –dehumanization- bir dille karşılanmıştır (Hronešová, 2022, para.1). Hronešová, 2022 yılına geldiğimizde aradan çok kısa bir zaman geçmesine karşın aynı sınırların, Ukrayna'dan kaçan herkese soru sorulmadan sonuna kadar açık olduğunu; eşi benzeri görülmemiş bir dayanışma patlamasından söz etmenin mümkün olduğunu vurgulamaktadır. Öyle ki, mülteci meselesinin popülist seferberliğin temel nedeni haline geldiği ülkeler dahi artık Ukraynalılar için açık sınır politikalarının savunucuları haline gelmiştir (2022, para.2). Mülteci 'kriz'inden, mülteci seferberliğine keskin geçişi somutlaştırmak için bazı örnekler verilebilir.

Daniele Albertazzi ve diğerleri, Kuzey Ligi (Lega Nord), Gerçek Finler (True Finns), Flaman Çıkarı (Flemish Interest) ve İsviçre Halk Partisi (Swiss People's Party) gibi popülist ailedeki partilerin, Ukrayna'daki durum sonrasında sığınma talebi konusundaki sert imajlarını yumuşattıklarını vurgulamaktadır (Albertazzi, Favero, Hatakka ve Sijstermans, 2022, para.3). Öyle ki, Salvini ve Tom Van Grieken, Ukrayna'dan kaçan 'gerçek' mülteciler ile Suriye ve Afganistan'dan Avrupa'ya geçmeye çalışan 'sahte' çeşitlilik –variety- arasındaki farkı vurgulayarak Ukrayna'ya açık desteklerini ifade etmişlerdir (Albertazzi ve diğerleri, 2022, para.6). Popülist perspektifte, mültecileri yönelik yaklaşımdaki keskin farkın meşrulaştırıcı zeminini ise, Ukraynalı mültecilerin çoğunluğunun Hristiyan bir ülkeden gelen Avrupalılar olması sağlamaktadır (Hronešová, 2022, para.10; Albertazzi ve diğerleri, 2022, para.10).

Nihayetinde, Suriyeli mülteci meselesi radikal sağ popülist perspektifte ekseriyetle bir güvenlik meselesi<sup>3</sup> ve Avrupa değerlerini erozyona uğratacak bir 'kriz' olarak ele alınmıştır. Ancak özellikle Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrası, milyonlarca Ukraynalı mülteciye yönelik gösterilen tutum ve yaklaşım, popülist perspektif açısından her mülteci meselesinin bir kriz olmadığını, kriz tanımlamasının seçici olduğunu gözler önüne sermektedir.

Yukarıdaki çerçeveyi göz önüne olarak, Suriye ya da Afganistan gibi ülkelerde yaşanan olaylar neticesindeki mülteci meselelerinin 'kriz' olarak adlandırılmasının temel sebebi olarak, Batılı olmayan kişilerin sığınma talebinde bulunması gösterilebilir. Bu çerçeve, Ukraynalı-Suriyeli mülteci karşılaştırmasından ibaret değildir. Bu bakımdan çarpıcı bir araştırmanın temel sonuçlarından birisi, "göçmenlerin ekonomik statüsü ya da eğitim düzeylerinin değil Batılı olmayan kökenlerinin Avrupa ülkelerinde algılanan etnik tehdidin ortalama düzeyine katkıda bulunduğudur" (Schneider, 2008, s.63). Anık, Avrupa'daki göçmen karşıtı hareketlerin özellikle Batı dışı ülkelere gelen göçmenlere karşı olduğunu, Avrupa çapında göçmen karşıtı söylem, eylem ve tutumların en büyük kurbanlarının göçmen kökenli Müslümanlar olduğunu vurgulamaktadır (2021, s.18).

---

damgalayıcı yaklaşımların hedefi haline geldiklerini göstermeye çalıştık. Konukseverlik ve göç ilişkisi bağlamında detaylı bir tartışma için bkz.: (Erayman ve Çağlar, 2022).

<sup>3</sup> 21. Yüzyılın başlarındaki çeşitli terörist saldırıların ve bunun neticesinde ortaya çıkan "terörle savaş" perspektifinin, siyasetin birçok veçhesinin güvenlikleştirilmesinde, güvenliğin konusu haline gelmesinde önemli faktörlerden biri olduğu ifade edilmektedir (Mudde, 2012, s.9; Tzanelli ve Yar, 2020, s.445; Korstanje, 2020, s.87). Güncel tartışmalara ve yaklaşımlara odaklanıldığında genelde göç meselesi, özelde göçmenlerin de bu yaklaşımın hedeflerinden biri haline geldiğini çok rahat bir şekilde ifade edebilir. Uzunçayır'a göre, göç olgusu ve göçmen kitleler birer 'güvenlik sorunu' olarak kodlanmaktadır ve göçmenleri, güvenliğe tehdit kritik unsurlar olarak gören bakış açısı, aşırı sağ partiler için istismar konusu olmaktadır (2014:139).

Bu noktaya kadar sağ popülist perspektifin kriz olarak değerlendirdiği –mülteci ‘krizi’ ya da göçmen ‘krizi’- durumların seçiciliği vurgulanmaya çalışılmıştır. Bu husus kadar mühim olan bir başka husus ise, bu seçici kriz siyasetinin yöntemidir.

Kriz siyaseti, popülizmin nereden beslendiğini anlamamıza yardımcı olabilecek bir başlıktır. Moffitt’in ifade ettiği gibi kriz siyaseti popülistlere hedef aldıkları kesime karşı açıktan ve ayrımcı bir yaklaşım yerine, bir ‘nesnel’lik perdesi sağlama işlevi görebilmektedir (2020, s.185). Örneğin, Suriye iç savaşı sonrası yaşanan göç eylemlerine yönelik zenofobik ve İslamofobik eylem ve söylemler; ekonomik, kültürel, güvenlikçi argümanlarla sunulmuş sözde bir ‘nesnel’lik formatında dolaşıma sokulmaktadır. Buradan hareketle kriz siyasetinin, sağ popülizmin yabancı düşmanı argümanları için arka plan sağlayan bir kaynak olduğunu ifade edebiliriz. Sağ popülistler kendilerini ‘kriz’i durdurabilecek yegâne siyasi aktör olarak halka sunmaktadır. ‘Kriz’e yönelik sundukları çözümler ise özel olarak ‘basit’ ya da ‘basitleştirilmiş’tir. Hollandalı sağ popülist lider Geert Wilders’in suç ve göç ‘krizine’ yönelik çözüm önerileri meseleyi somutlaştırmak bakımından faydalı olabilir:

“Sorun: Faslılar Hollanda polisine taş attılar.

Çözüm: Tutukla, dava aç ve derhal sınır dışı et.

Sorun: Bu hükümet kitlesel göç konusunda rekor üstüne rekor kırıyor.

Çözüm: Daha fazla Doğu Avrupalı kabul etmeyin ve Müslüman ülkelerden gelen göçmenlere ülkenin kapılarını kapatın” (Aktaran Moffitt, 2020, s.189).

Bize göre sağ popülistlerin krizden beslenen siyasal yaklaşım ve stratejileri, oldukça karmaşık olabilen ve birden çok boyutu muhtevasında barındıran göç meselesi üzerine çözüm üretmekten uzak olduğu gibi meseleyi ve çözüm olanaklarını basitleştirmek suretiyle göçmenlere, yerli nüfus tarafından yönelebilecek olumsuz eylemleri –şiddet gibi- kıskırtabilmektedir. Böylelikle, sağ popülistlerin dışlayıcı ve basitleştirici yaklaşımları göç meselesine yönelik bir çözüm önerisinden ziyade, bir seçim enstrümanı olarak işlev göstermektedir.

#### **4.2. Sağ Popülist Partilerin Seçim Enstrümanı Olarak Göçmen Karşıtlığı**

Gianni D’Amato ve Didier Ruedin’e göre Avrupa genelinde partiler arası rekabet ve siyasette göç meselesine yönelik ilgi sürekli olarak artmakta ve bu durum da göçmen karşıtı söylemin kazanan bir seçim stratejisinin parçası olabileceğini göstermektedir (2019 s.49). Benzer şekilde Giovanna Campani ise, Çek Cumhuriyeti gibi neredeyse hiç göçmen olmayan ülkelerde bile göçün ana konu haline geldiğinin seçim kampanyalarında açıkça ortaya çıktığını ifade etmektedir (2019, s.30). Bu bakımdan radikal sağ popülist perspektifin neden göç(men) karşıtı olduğu sorusuna yanıt olarak, radikal sağ popülist partilerin göçmen karşıtlığını bir seçim enstrümanı olarak kullanmalarını ve bu göç karşıtı seçim stratejisinin belli ölçülerde karşılık bulmasını görüyoruz. Bu çerçeveyi bir dizi örnekle açmanın faydalı ve gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Philipp Lutz, özellikle son otuz yılda radikal sağ popülist partilerin kendilerini Batı Avrupa ülkelerinin çoğunda parti sistemlerinin kalıcı bir unsuru olarak kurduklarını belirtmektedir. Lutz bu partilerin seçim başarılarının temelinde ise göçe ve çok kültürlü toplumlara karşı muhalefetin önemli bir payı olduğunu ifade etmektedir (2019, s.517). Benzer şekilde Jens Rydgren ise son yirmi yılda radikal sağ popülizmin, Batı Avrupa’da olduğu kadar Kanada, Avustralya ve Yeni



Zelanda gibi diğer istikrarlı demokrasilerde de bir seçim gücü olarak yeniden ortaya çıktığını ve radikal sağ popülist partilerin paylaştığı en önemli ortak paydanın, yerlici –*nativist*- duruşları ve dışlayıcı bir göç politikası tercihleri olduğunu ifade etmektedir (2008, ss.737-738). Yerlici perspektifte<sup>4</sup>, sürekli göç (homojen) ulus devleti tehdit etmektedir. Göçle ilgili bu güçlü endişe neticesinde ise sağ popülist partiler, göçmen kabulü ve göçmen entegrasyonu alanında hâlihazırda uygulanan çok daha kısıtlayıcı politikaları tercih etmektedir (Lutz, 2019, s.519). Fransız sağ popülist Front National (Milli Cephe) Partisi'nin 1980'ler ve 1990'lardaki propaganda afişinde aynen şu ifadeler yer alıyordu: "İki milyon işsiz, iki milyon daha fazla göçmen var demektir." (Müller, 2019, s.28). Benzer şekilde Finchelstein, Donald Trump'ın sonu seçim zaferi ile neticelenecek seçim kampanyasının en önemli parçasının göçmen karşıtı – özellikle Meksikalı- ve dinsel azınlıklara karşı ayrımcı tutumları içeren politik vaatlerinin olduğunu ifade etmektedir (2019, s.35).

Son dönemdeki örnekler, bu kısıtlayıcı politikaların bir seçim enstrümanı olarak kullanıldığı gibi bu yaklaşımlara seçmen tarafından teveccüh gösterildiğini de ortaya koymaktadır. Örneğin, 2013 yılında kurulan sağ popülist AfD (Almanya için Alternatif) partisinin, Suriye iç savaşı neticesinde ortaya çıkan mülteci meselesine yönelik ırkçı, göçmen karşıtı ve islamofobik söylemler geliştirmeye başlamasının da etkisiyle "2017 genel seçimlerinde oyların %12,6'sını ve parlamentoda milletvekillerinin %13,3'ünü alarak Şansölye Merkel'in Muhafazakâr Bloğundan (%32,9) ve Sosyal Demokratlardan (%20,2) sonra üçüncü parti olmayı başarmıştır. Ayrıca parti, Haziran 2019 yerel seçimlerinde Almanya'nın 16 eyaletinde temsil hakkı elde etmiştir" (Aknur, 2020, s.418). Bir diğer örnek olarak, D'Amato ve Ruedi, Batı Avrupa'nın kalbindeki bir ülkede, İsviçre'de, İsviçre Halk Partisi'nin (SVP) göçmen karşıtı popülizminin son 20 yılda kazanan bir strateji olduğunun görüldüğünü vurgulamaktadır. Parti, 1987'de yüzde 11 oranında oy alırken, 2015'teki parlamento seçimlerinde yüzde 29'luk destekle en güçlü parti olmuştur.<sup>5</sup> D'Amato ve Ruedi'ye göre İsviçre Halk Partisi'nin seçim başarılarında, açık bir göçmen karşıtı duruşla sürekli olarak göçü siyasallaştırmanın önemli bir payı vardır (2019, s.48).

Göç karşıtı argümanlar, ülkenin göçmenler ve mülteciler için bir destinasyona dönüşmesinden çok önce siyasi sisteminde ve toplumunda yayılmış İtalya'da, bu arka plana son dönem gelişmelerin –Suriye iç savaşı gibi- neticesindeki göç hareketleri eklenince Kuzey Ligi (Lega Nord) gibi radikal sağ popülist çizgideki bir partinin göçmen karşıtlığına dayalı argümanları önemli bir seçim enstrümanı olarak işlev görmüştür (Bulli, 2019, s.22). Yine bir başka örnek olarak Trump'ın seçim zaferinde, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına gösterilen ilgiden bahsedebiliriz. "*O duvarı inşa et!*" sloganları, sandık çıkış anketlerinden %86 oranında Meksika sınırına duvar örülmesinin desteklenmesi gibi somut göstergeler ışığında Fassin, Trump'ın ırkçı politikalarına ve yabancı düşmanı tutumuna rağmen değil, tam aksine bunların sayesinde başkan seçildiğini ifade etmektedir (2019, s.61). Carlo Ruzza'ya göre, yakın zamana kadar yabancı düşmanı çevreler siyasetin kenarında kalırken, son yıllarda popülist radikal sağ partiler ana akım siyasette önemli ilerlemeler kaydetmiş ve hatta Finlandiya, Macaristan, Letonya,

<sup>4</sup> Mudde, radikal sağ popülizmin 3 temel bileşeninden (otoriterlik ve popülizm ile birlikte) biri olarak gördüğü yerlililiği –*nativism*-, yerli olmayan (yabancı) bağlantıları nedeniyle bir iç azınlığa yoğun muhalefet olarak tanımlamaktadır (Mudde, 2007, s.18).

<sup>5</sup> Parti, 2019 genel seçimlerinde de %25,6 oy alarak, en yüksek oy oranına sahip Parti olmuştur (<https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/switzerland/>).

Litvanya, Norveç ve İsviçre gibi ülkelerde sağ popülistler hükümetlerde önemli yerler kapsamıştır (2019, s.201).

Yukarıdaki çerçeve, göçmen karşıtlığı – seçimler ilişkisini radikal sağ popülist partileri merkeze alarak incelemeye dayanmaktadır. Bununla birlikte, bir seçim enstrümanı olarak göçmen karşıtlığı Batı demokrasilerinde sadece radikal sağ popülist aktörlerce dile getirilmemektedir. Radikal sağ popülist partilerin göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı aracılığıyla ana akım siyasetin aktörleri olmaya başlamasına dayanan bu bakış açısına ilaveten, popülist partilerin ana akım siyaseti 'popülistleştirdiğine' dayanan yaklaşımlar da mevcuttur. Giovanna Campani, göçle ilgili sağ popülist anlatıların "ana akımlaştırılması" olarak adlandırdığı bu durumun müşahhas örnekleri olarak, Donald Trump gibi popülist bir liderin ana akım bir parti içinde iktidara gelmesini; Fransız Cumhuriyetçilerin 2017 cumhurbaşkanlığı seçimleri için aday gösterdiği François Fillon'un, Front National'ın önermelerine yakın, güçlü bir göçmen karşıtı söylemi ve kısıtlayıcı bir göç programı ile seçimde kendine şans yaratmaya çalışmasını göstermiştir (2019, ss.33-35). Çalışmamız kapsamında son örnek olarak ise, Fransa'daki Ulusal Birlik Partisinin, mülteci krizi ve göçmenlere yönelik olumsuz yaklaşımlarının, Fransa'da ve Avrupa'da popülist hareketlere ilham vermesinin yanında, ana akım siyasal aktörlerin bu konudaki yaklaşımlarını da etkileme potansiyeli gösterilebilir (Aras ve Sağiroğlu, 2018, ss. 64-65).

Sağ popülist siyasetin göçmen karşıtlığının seçimlerde destek görmesi, paralel biçimde göç politikalarını da etkileyebilmektedir. Radikal sağ popülizmin Batı Avrupa'nın göç politikasını nasıl şekillendirdiğine yönelik önemli çalışmalarında Hayes ve Dudek, Almanya ve Avusturya üzerinden karşılaştırmalı bir analizle, çok benzer tarihi, sosyolojik, ekonomik ve kültürel altyapıya sahip olan iki devletin oldukça farklı göç politikaları yürütmesinin temeli olarak radikal sağ popülizmi öne çıkarmaktadır (2020, s.133-150). Hayes ve Dudek, Almanya'nın Suriye iç savaşı sırasında en çok sığınmacı kabul eden Avrupa ülkesi olarak öne çıktığını, Avusturya'nın ise yalnızca AB asgari gerekliliklerini karşılamakla yetindiğini; Suriye iç savaşından önce, her iki ülkenin de benzer göç oranlarına sahip olduğunu ve yaşanan nüfusun temelinde benzer demografik zorlukları paylaştıklarını vurgulamaktadır. Buna rağmen mülteci meselesi, iki devletin göç rejimlerinde temel farklılıkları ortaya çıkarmıştır (2020, ss.133-134). Hayes ve Dudek bu farklılıkların en etkili biçimde, radikal sağ popülizmin etkisinin incelenerek anlaşılabilceğini ifade etmektedir. Buna göre, Avusturya'da güçlü ve istikrarlı bir radikal sağ popülist partisi olan Özgürlük Partisi'nin varlığı, Avusturya siyasi sistemini Almanya'nın kısa ömürlü, düzensiz radikal sağ popülist partilerinin yapamayacağı şekilde radikalleştirmiştir (2020, s.146).

Yukarıdaki çerçeve radikal sağ popülizmin göç(men) karşıtlığının bir boyutunun yabancı düşmanlığı üzerinden halkın göç olgusuna ilişkin çeşitli kaygı ve korkularını seçim enstrümanı olarak kullanmasını ve eşanlı olarak ev sahibi toplumlar nezdinde bu stratejiye gösterilen teveccühe odaklanmaktadır. Takip eden başlık ile birlikte bu kaygı ve korkulardan önemli bir tanesini teşkil ettiğini düşündüğümüz Avrupa'nın 'İslamlaşacağı korkusu'nu radikal sağ popülist perspektifin nasıl işlediğini göstermeye çalışacağız.

### 4.3. İslamlaşma Fobisi

İslamlaşma fobisi ve popülist perspektif arasında bize göre çok temel bir bağ bulunmaktadır. Bu bağın temelini, 'saf' halkın' Avrupa halkı biçiminde formüle edilmesi ve Avrupa'nın İslamlaşması fobyasıyla işlenerek popülist retorikten güç alması oluşturmaktadır.

Radikal sağ popülist söylemde sıklıkla kullanılan 'Avrupa halkı' kavramı, tipik olarak, özellikle 'düşman'ı etnik ve dini terimlerle tanımlamakta ve Hıristiyanlığın idealleştirilmesine odaklanmaktadır: "Avrupa bir Müslüman tehdidiyle karşı karşıya" (Ruzza, 2019, s.208). Ruzza'ya göre bu vurgu, saf -homojen- Avrupa için İslam'a karşı savaş perspektifiyle Avrupa'daki neredeyse tüm radikal sağ popülist partilerin belirleyici unsuru haline gelmiştir (2019, ss.208-209).

Daha önce vurgulandığı gibi, Avrupa ve ABD özelinde güçlü göç karşıtı duruşlar, artık ana akım partilerin dışına yerleştirilen uç popülist aktörlerin özel bir karakteri değildir. Aksine, ulusal-popülist anlatıları ve göçle ilgili önerileri birleştiren 'ana akım' muhafazakâr güçlerin dönüşümüne yönelik bir eğilimden bahsetmek dahi mümkündür (Campani, 2019, s.42). Bu yöndeki eğilimi yoğun bir şekilde destekleyen ve onunla birlikte hareket eden İslamofobik bir yaklaşımdan söz edebiliriz. Bu birlikteliğin sarıh bir çıktısı olarak Avrupa'da göç karşıtı popülist yaklaşım ve söylemlerin İslamlaşma paranoyası ile meşruluk kazanma girişimlerini ele alabiliriz.

Avrupa aşırı sağında Müslümanlara ve İslam'a karşı önyargılar, hoşgörüsüzlük ve tepki (bu tepkilerin bazılarının sonu şiddete dahi varabilmektedir.) her geçen gün tırmanırken, Hıristiyan motiflere ve temalara daha fazla ilgi duyulmaya başlandığını görmek mümkündür (Uzunçayır, 2014, s.144). D'Amato ve Ruedi'ye göre, Batı Avrupa'daki partiler göçü ve entegrasyonu siyasallaştırdıklarında, giderek daha fazla dine ve İslam'a odaklanmaktadır. D'Amato ve Ruedi, Müslümanların Batı Avrupa'da görece az sayılabilecek bir nüfusa sahip olmasına ve Müslüman topluluk liderlerinin özel bir muamele ya da hak talebi içeren kamusal iddialarının bulunmamasına rağmen İslam'a artan bu odaklanmanın popülizmin kanıtı olduğunu - nüfusun endişelerine hitap etmesi bakımından İslam'a odaklanmak, 'halk'a hitap etmekle ilgilidir-savunmaktadır (2019, s.51). Bu bakımdan ortada Avrupa'nın İslamlaşması gibi bir durum ya da Müslümanların Avrupa genelinde özel bir muamele ya da haklar dizisi talebi bulunmamasına rağmen radikal sağ popülist perspektif İslam'ı bir tehdit unsuru olarak ele almaktadır. Böylesi bir yaklaşımın derin izlerini taşıyacak pek çok örnek olay, yaklaşım ve ifade mevcuttur. Çalışmamız kapsamında bu olay, yaklaşım ve ifadelere yer verip, meseleyi bir miktar daha somutlaştırmak istiyoruz.

Viktor Orbán, partisi Fidesz'in, göç ve sığınma konusundaki tutumları bakımından Front National ile karşılaştırıldığında, partisinin politik duruşunu ulusal-muhafazakâr olarak tanımlamaktadır (Campani, 2019, s.35). Ancak Campani'ye göre, Viktor Orbán, "her göçmenin bir kamu güvenliği ve terör riski oluşturduğunu" belirttiği ve hatta bununla gurur duyduğunda, göçmenler ve sığınmacılar konusunda kesinlikle popülist bir tutum takınmaktadır (2019, s.35). "2015 yılının Eylül ayında Brüksel'de AB yetkilileriyle bir araya gelen Orban, göçmen karşıtı tavrını sürdürmeye devam etmiş ve birçoğu Suriyeli olmak üzere Avrupa'ya gelen binlerce mülteciyi Avrupa'nın Hıristiyan kimliğine bir tehdit olarak" gördüğünü yinelemiştir (Tahincioğlu, 2020, s.285). İlaveten Orban, 2017'de Malta'da EPP (Avrupa Halk Partisi) delegelerine popülist olarak adlandırılmaktan korkmalarını gerektiğini ifade etmiş ve Avrupa Birliği'nin yaklaşmakta olan bir krize hazırlıklı olması gerektiğini söylemiştir: "Terörizmin Truva atı olarak Müslüman göçmen ve

sığınmacı işgali” (Balzan, 2017, para.1; Campani, 2019, s.35). Orban bu noktadaki savlarını meşrulaştırmak için, ekseriyetle Müslüman olan göçmenlerin Avrupa'nın Hristiyan değerlerine yönelik büyük bir tehdit unsuru teşkil ettiğini vurgulamış, bu duruma yönelik savunma harcamalarının geliştirilmesi, hatta bir Avrupa ordusu kurulmasının gerekliliğini savunmuştur (Tahincioğlu, 2020, s.285). İktidardaki Fidesz'in söylemlerine benzer olarak aşırı sağ Jobbik için de Hristiyan Avrupa'nın önündeki en büyük tehlike, Avrupa sınırlarından içeri giren Müslüman göçmenlerdir (Aras ve Sağıroğlu, 2018, s.70).

Orban'ın 'İslam istilası' uyarısı, radikal sağ popülizmin göç(men) karşıtlığını, kültürel kimlik savunusu olarak meşrulaştırma girişiminde bulunduğu da göstergesidir. Çeşitli örneklerle bu yaklaşımı somutlaştırmak mümkündür. İslam'ın Avrupa değerleri ile uyumlu olmadığını savunan Lega Nord lideri Matteo Salvini sert tedbirlerle İtalya'yı Müslüman mülteci 'akın'ından ve 'İslam tehdidinden' koruyacağını ilan etmiş; Vox lideri Santiago Abascal, 1492'de son Endülüs devletinin yıkılmasıyla başarıya ulaşan İber yarımadasındaki Müslüman varlığını sona erdiren 'Yeniden Fetih' hareketine atıfla, Avrupa'nın bugünkü kimliğini İspanyollara borçlu olduğunu savunmuş; Geert Wilders, İslam'ın totaliter bir ideoloji olduğunu iddia ederek, kültürel kimlik endişelerini siyasetinin merkezi haline getirmiş (Saylan, 2021, s.794); Çekya Cumhurbaşkanı Milos Zeman ise, mülteci ya da göçmen olarak kabul edilecek kişilerin, Çek yasaları yerine şeriate saygı göstereceğini ve sadakatsiz kadınların taşlanıp, hırsızların ellerinin kesileceğini iddia etmiştir (Prague AFP, 2015, para.10). Tüm örnekleri kuşatan temel motifler, Müslüman göçmenlerin şiddetle özdeşleştirilmesi, rasyonellikten ve modern akıldan yoksun olmaları, Avrupa devletlerinin ulusal birliğini ve bütünlüğünü bozmakla ve böylece Avrupa'nın geleceğini tehdit etmekle suçlanmalarını içerip (Anık, 2021, s.25), Müslüman mültecilerin Batı sınırlarından içeri dâhil olmasının kültürel bir yıkıma sebebiyet vereceği temel argümanına dayanmaktadır.

Sağ popülist perspektifin bu yaklaşımının, Avrupalı nüfusun belli bir kesiminden karşılık gördüğünü söylemek de mümkündür. Örneğin, 1999–2000 European Values Study<sup>6</sup> araştırmasında elde edilen verileri kullanan Zan Strabac ve Ola Listhaug makalelerinde, Müslümanlara karşı önyargının diğer göçmenlere karşı önyargıdan daha yaygın olduğunu tespit etmişlerdir. Makalenin çarpıcı sonuçlarından bir diğeri de Avrupa'daki Müslümanların, 11 Eylül saldırılarından önce bile önyargıya karşı kırılğan gruplar olduklarının bulunmasıdır (Strabac ve Listhaug, 2018). Farklı bir örnek olarak Regina Arendt ve diğerlerinin anket çalışmasına katılan Almanların yaklaşık yarısı İslam'ın Batı dünyasına tam olarak uymadığını düşünmektedir (Aktaran Anık, 2021, s.24). Bir başka çarpıcı örnek ise, 8 Aralık 2015 yılında, Macar halkıyla yapılan Median-HVG anketinin sonuçları gösterilebilir. Çalışmaya göre, Macarların çoğunluğunun (% 56) “er ya da geç Müslümanların Avrupa'da çoğunlukta olacağına ve dinlerini ve kültürlerini kendilerine dikte edeceklerine” inandıkları tespit edilmiştir (Hungarian Spektrum, 2015, para.6) Son olarak ekonomik ve kültürel çekincelerin göçmen ve İslam fobyasıyla harmanlanmasının bir örneği olarak ise PEGIDA<sup>7</sup> hareketini örnek gösterebiliriz.

<sup>6</sup> <https://europeanvaluesstudy.eu/methodology-data-documentation/previous-surveys-1981-2008/survey-1999/>

<sup>7</sup> 20 Ekim 2014 tarihinde Dresden'de yaklaşık 400 kişilik bir grubun gösterisiyle başlamış PEGIDA (Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar) hareketi, esasen ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve İslamofobi'yi temel alan bir söyleme sahiptir. Aralık 2014'ten itibaren dernek statüsü kazanan PEGIDA, Leipzig'de LEGIDA, Düsseldorf'ta DÜGIDA, Berlin'de BÄRGIDA, Bavyera'da BAGIDA şeklinde Almanya'nın çeşitli yerlerinde farklı adlarla oluşumunu sürdürmüştür (Alkan, 2019, s.10).

Alkan'a göre, "PEGİDA hareketini savunan insanların genellikle yabancılar, Müslümanlar ve mülteciler nedeniyle Alman kültürünün ve geleneklerinin yok olacağına dair bir düşüncede olduğu gözlemlenmektedir. PEGİDA hareketini savunanlar ülkeye göçmen ve mültecilerin gelmesinden rahatsızlık duymakta, göçmen ve mültecilere harcanan paraların ekonomik açıdan zor durumdaki Almanlar için kullanılması gerektiğini ifade etmektedir" (2019, s.10). Bu son husus yani göçmen ya da mültecilere ayrılan kaynakların yerli nüfusa ayrılması vurgusu yalnızca "İslamlaşma paranoyası" bağlamında değil, ayrıca "küreselleşmenin kaybedenleri" olarak adlandırılan grupların popülizm ile bağlantısı hususunda da oldukça önemlidir. Bu bakımda takip eden başlık ile birlikte radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının son unsuru olarak "aşağıya hınç" olarak adlandırabileceğimiz, ekonomik ve kültürel dışlayıcı mekanizmaların iç içe geçtiği bir yaklaşımı ele almaya gayret edeceğiz.

#### 4.4. Aşağıya Hınç

Aşırı sağ partilerin ortaya çıkışı ve yükselişinin sebepleri noktasında pek çok farklı görüş olmakla birlikte literatürdeki en yaygın argümanlardan birinin 'modernleşmenin kaybedenleri' tezi olduğu ifade edilebilir (Uzunçayır, 2014, s.132). "Bu teze göre aşırı sağ, modernleşmenin sonuçlarından zarar gördüğünü düşünen kitlelerin oylarıyla yükselmektedir. Küreselleşmenin yarattığı kültürel (göçmen), ekonomik (işsizlik) ve politik (Avrupa entegrasyonu) güvensizlik, aşırı sağın oylarının artmasına neden olmaktadır" (Uzunçayır, 2014, s.132). Paralel biçimde Ruzza ise 'küreselleşmenin kaybedenleri' tezi ve göçmen karşıtlığı arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Buna göre Ruzza, ekonomik statü ve güvenlik kaybından zarar gören nüfusun belli bir kesiminin tutumsal değişiklikleri olabileceğini ve bu durumun "küreselleşmenin kaybedenleri" sendromu olarak adlandırıldığını vurgulamaktadır (2019, s.206). Bu husustaki literatür, bu 'sendromdan' etkilenen sosyal grupların genellikle nüfusun en yoksul kesimleri olmadığını işaret etmektedir. Bu kişiler genellikle endüstriyel otomasyon ve bir dizi işgücü piyasası segmentinde göçmenlerle rekabet süreçlerinden olumsuz etkilenen vasıflı işçilerdir (Ruzza, 2019, s.206). Göçmen karşıtı popülizmin başarısının bir kısmı da bu kesimlere, "küreselleşmenin kaybedenlerine" hitap etme yeteneğidir (D'Amato ve Ruedi, 2019, s.60).

Hemen yukarıdaki açıklamalarla birlikte radikal sağ popülizmin göç olgusu üzerine etkileri noktasında büyük önemini bulduğunu düşündüğümüz son husus 'aşağıya hınç' olarak ifade edebileceğimiz yaklaşımdır. Fassin, radikal sağ popülistlerin, "*undeserving poor*"<sup>8</sup> olarak gördükleri kişi ya da gruplara özel olarak nefret beslediklerini ifade etmektedir (Fassin, 2019, s.67). Bu kişiler, radikal sağ popülistlerce, içinde buldukları konumun tüm zorluklarını hak etmektedir. Başlarına gelen her şey kendi kusurlarından, tembelliklerinden gelmektedir (Golightley ve Hollaway, 2016, s.1). Sağ popülizmin seçkin karşıtlığı bu noktada da devrededir. Arlie Russell Hoschschild, radikal sağcı popülist bir siyasi hareket olan Çay Partisi –*Tea Party*-

<sup>8</sup> 'Undeserving poor' kavramının tarihsel arka planı ve ne anlama geldiği noktasında Golightley ve Hollaway'e başvurabiliriz: 1834 İngiliz Yoksullar Yasası -*English Poor Law*- ile birlikte 'deserving' ve 'undeserving' poor arasında bir ayırım yapılmıştır. 'Deserving poor' kendi kusurları olmaksızın -hastalık, yaş, sakatlık gibi sebeplerle- kendi geçimlerini sağlayamayanları tanımlamak için; 'undeserving poor' ise zorunlu bir sebebi olmadan kendi istemediği için, tembelliğinden çalışmayan, bu sebeple yoksul durumda olan ve toplumlarına, devletine yük olan insanları tanımlamak için kullanılmıştır. Yoksullar Yasası'nın yerini modern refah devleti almasına rağmen mirası yaşamaya devam etmektedir (Golightley ve Hollaway, 2016, s.1).



<sup>9</sup> üzerine araştırmasında, siyasi hareketi destekleyenlerce elitlerin, 'iyi Amerikalılar' yerine 'fırsatçılar' (yoksullar ya da azınlıklar gibi) kayırdığı yönünde kuvvetli bir algı olduğunu tespit etmiştir (Aktaran Fassin, 2019, s.70). Fassin, "kendi ülkesinde yabancı olduğunu" düşünenlerin, aşağıya (azınlıklara, sosyal yardım muhtaç olanlara, göçmen ya da mültecilere) hınç duyanların sadece gelir düzeyi düşük kişiler olmadığını, gelir ve yaşam düzeyi yüksek kişilerde de aynı duygunun yaygın olduğunu ifade etmektedir. Fassin bu hususun, Donald Trump'ın kendisinin elit düşmanlığının bayrak taşıyıcısı ve azınlık ve göçmen karşıtı bir siyaset yürütmesiyle birlikte müşahhas hale geldiğini belirtmektedir (2019, s.71). Açıklamaya çalıştığımız 'aşağıya hınç' duygusu yoksullar, sosyal yardıma muhtaçlar, azınlıklar kadar göçmenlere de yönelmektedir. Williamson ve çalışma arkadaşları, Çay Partisi hareketi için göç ve göçmen karşıtlığının ideolojilerinin merkezini teşkil ettiğini ifade etmektedir. Williamson ve çalışma arkadaşları, Çay Partisi'nin ele almasını en mühim buldukları konular hakkında Massachusetts'li Çay Partililer ile yaptıkları anket neticesinde yanıt verenlerin yüzde 78'inin 'Göç ve Sınır Güvenliğı'nin "oldukça ciddi bir sorun" olduğunu ifade ettiklerini vurgulamaktadır. Ancak göç politikaları ve göçmenler sebebiyle kaynakların olası kötüye kullanımıyla ilgili endişe Massachusetts'e özgü değildir. Ulusal olarak Çay Partisi aktivistlerinin yüzde 80'i göçü çok ciddi bir sorun olarak görmektedir- bu oran tüm Amerikalılar arasında %60 civarındadır- (Williamson, Skocpol ve Coggin, 2011, ss.33-34).

Aşağıya hınç olarak adlandırabileceğimiz durumun somut örneklerinden birinin Rada Ivekovic 'Sarı Yelekliler' eylemlerinde görülebileceğini ifade etmektedir. Ivekovic'e göre, yaşam standartlarının düşmesini protesto eden, çoğunluğunu alt ve orta gelir düzeyine mensup kişilerin oluşturduğu 'Sarı Yelekliler' hareketi, bu sıkıntıları en az kendileri kadar derinden hisseden göçmenlerle, belgesizlerle ve mültecilerle özel bir dayanışma sergilememiş ve hatta 'Sarı Yelekliler'den bazıları da yabancı düşmanı bir tutumla durumun kendisini göçmenlere bağlamıştır (2022, s.116). Ivekovic'e göre böylesi bir yaklaşımın arka planı, Avrupa'da gün geçtikçe etkisini hissettiren sınıflar arası makasın açılması (ve bununla bağlantılı sayıları sınırlı olan zengin ekonomik seçkinler muazzam kârlar elde ederken, bu kârların diğer yüzü olarak, yoksul insan sayısının artması) ve radikal sağ popülistlerin tüm bu ekonomik eşitsizliğin kaynağını haksız yere göçe/göçmene bağlamasıdır (2022, s.163). Böylelikle kendisini popülist bir hareket olarak tanımlayamayacağımız 'Sarı Yelekliler' eylemleri dahi popülist motifler taşımakta, popülist çıktılar üretebilmektedir.

Bugün sadece Çay Partisi özelinde değil, Avrupa'da hatta Türkiye'de göçmen ve mültecilerin yerli nüfusun 'işlerini çaldığı', devletlerin bu 'tembel' ve 'sürekli sosyal yardım dilenen' kişilere kendi vatandaşları için harcaması gereken kaynakları ayırdığı yönünde söylemler çeşitli gruplarca –Batı Avrupa özelinde Radikal sağ popülist partilerce- dillendirilebilmektedir.

## 5. Sonuç

Radikal sağ popülizmin göçmen karşıtı tutum ve politikaları yerli nüfus içinde yaygınlık kazanıp, güv seslerle ifade edilmeye başlandıkça göçmen ve mültecilere yönelik sonu şiddete varan eylemlerle karşılaşılabilir. Kuşkusuz Türkiye örneğinde gözlemlenebileceği gibi bir ülkeye kısa zaman zarfında ve yüksek sayılarda kişinin göç eyleminde bulunmasının yarattığı

<sup>9</sup> Çay Partisi hareketinin bu noktadaki tutumunu somutlaştırmak için üyelerinin ve destekleyenlerinin bazı söylemlerini aktarabiliriz: "Çalışmayan insanlara destek verilmemeli", "insanlar artık nasılsa desteklendikleri için çalışmıyorlar", "Benim iş ahlakımı herkese dağıtın", "çalışmayana, hak etmeyene yoksulluk layık" (Williamson, Skocpol ve Coggin, 2011, s.33).

sosyal, ekonomik ve kültürel zorluklar mevcuttur. Ancak bu zorlukların üstesinden etkili bir planlama, küresel bir dayanışma ve külfet paylaşımı (burden sharing) ilkelerine uyarak gelmeye çalışmak yerine; tüm zorlukların faturasını göçmene çıkarmak, sorunun tek çözümünü göçmenlerin, mültecilerin geldikleri yerlere gönderilmelerinde bulan bir yaklaşım bize göre çözüm yerine zenofobik bir iklim ve şiddet üretmektedir. Biz bu çalışma kapsamında, radikal sağ popülist perspektifin tam da bu zenofobik iklimi besleyen, zorlayıcı koşullar altında yer değiştirme eyleminde bulunan sığınmacıların dahi –seçici bir şekilde- kabulüne şiddetle karşı çıkan dışlayıcı söylem, eylem ve politikalarına mercek tutmaya gayret ettik.

Literatür içerisinde başka çalışmalar da radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının nedenleri üzerine değerlendirmelerde bulunmuştur. Örneğin Hayes ve Dudek, Almanya ve Avusturya üzerinden karşılaştırmalı bir analizle, radikal sağ popülist perspektifin Avusturya ve Almanya'daki göç politikalarını (Avusturya'da çok daha köklü bir radikal sağ partinin –FPÖ- bulunmasının, Almanya'ya nazaran Avusturya'nın göç politikalarının çok daha katı olduğu) nasıl şekillendirdiğini göstermiştir (2020, ss.133-150). Lutz ise, 1990'dan 2014'e kadar 17 Batı Avrupa ülkesinde göçmen karşıtı radikal sağ popülist partilerin göç politikaları üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerinin sistematik bir analizini sunduğu çalışmasında, radikal sağ popülizmin seçim başarılarının kalbinde göçe ve çokkültürlülüğe muhalefetin yattığı sonucuna ulaşmıştır (2018, s.517). Aknur ise, Almanya'nın radikal sağ popülist partisi AfD'yi merkeze aldığı çalışmasında, partinin göç karşıtlığının temelinde yerlilerin, çokkültürlülüğün reddinin ve otoriterliğin bulunduğunu vurgulamaktadır (2020, ss.428-435). Anık ise, Avrupa'daki göçmen karşıtı hareketlerin, Batılı ülkelerden (yerli) insanlara değil, Batılı olmayan ülkelere gelen göçmenlere karşı olduğu ve bu göç karşıtlığında neo-ırkçılık ve popülizmin etkisinin çok büyük olduğunu ifade etmektedir (2021, ss.18-24). Alkan da, Almanya'daki göç karşıtlığında ve 'Hoş Geldin Kültürü'nün erozyona uğramasında PEGIDA ve AfD gibi radikal sağ popülist oluşumların etkisine vurgu yapmaktadır (2019, ss. 9-15). Ayrıca bazı çalışmalar, radikal sağ popülizmin göçmen karşıtlığının temel nedenlerinden biri olarak, göçmen karşıtı söylem ve politikaların kazanan bir seçim stratejisinin parçası olmasından ileri geldiğini iddia etmektedir (Rydgren, 2008, ss.737-738; D'Amato ve Ruedin, 2019, s.49; Campani, 2019, s.30; Lutz, 2019, s.517). Bununla birlikte, çalışmamızın bahsi geçen çalışmalardan farkı ve literatüre katkı sağlamayı amaç edindiği temel husus ise, daha genel bir perspektifle radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının temel motiflerinin neler olabileceği üzerine bir soruşturma yapmaktır. Bunun neticesinde, radikal sağ popülizmin göç ve göçmen karşıtlığının dört temel eksen etrafında şekillendiği sonucuna ulaştık: kriz siyaseti, seçim enstrümanı olarak göçmen karşıtlığı, İslamlaşma fobisi ve aşağıya hınç.

Kriz siyaseti noktasında ilk bulgumuz, bilhassa göç meselesi özelinde kendini daha da açık eden, radikal sağ popülistlerin 'kriz' olarak niteledikleri olaylardaki seçiciliktir. İkinci bulgumuz ise kriz siyasetinin, radikal sağ popülizmin nereden beslendiğini anlamamıza yardımcı olabilecek bir kaynak olduğu ve radikal sağ popülistlerin krizden beslenen siyasal yaklaşım ve stratejilerinin, çok boyutlu göç meselesini kasıtlı olarak basitleştirmekte ve manipüle etmekte, bu yolla da seçimlerde oy oranını arttırmaya girişmekte olduğu hususudur. Bu husus, radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının ikinci temel eksenini olan, bir seçim enstrümanı olarak göç ve göçmen karşıtlığına bizi ulaştırmıştır. Buna göre, radikal sağ popülizmin göç ve göçmen karşıtlığının temel bir ekseninin, yabancı düşmanlığı üzerinden halkın göç olgusuna ilişkin muhtelif kaygı ve korkularını seçim enstrümanı olarak kullanması olduğu sonucuna ulaştık. Kuşkusuz bu noktada tek taraflı bir ilişkiden bahsetmek mümkün değildir. Çalışma kapsamında,

eşanlı olarak ev sahibi toplumların vatandaşlarının da bu stratejiye teveccüh gösterdiği sonucuna ulaştık. Radikal sağ popülizmin göç karşıtlığı ve seçim başarısı noktasında ulaştığımız bir diğer sonuç, popülist partilerin ana akım siyaseti popülistleştirme potansiyelidir. Radikal sağ popülist partilerin göçmen karşıtlığına dayalı seçim stratejilerinin başarıya ulaşması, ana akım partileri de göç karşıtlığını bir seçim enstrümanı olarak kullanmalarına yol açabilmekte ve göç ile ilgili sağ popülist anlatıların ana akımlaşması mümkün hale gelebilmektedir.

Radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının üçüncü temel eksenini İslamlaşma fobisinin oluşturduğu sonucuna vardık. İslamlaşma fobisi ve popülist perspektif arasında çok temel bir bağ bulunduğunu ve bu bağın temelini ise, 'saf' halkın' Avrupa halkı biçiminde formüle edilmesi ve Avrupa'nın giderek İslamlaşacağı ve nihayetinde Hristiyan 'saf' Avrupalının azınlık olacağı fobisinin popülistlerce kullanıldığı sonucuna ulaştık. Avrupa devletlerinin vatandaşlarının bir kısmında karşılık bulan bu popülist argüman, Müslüman göçmen ve mültecilerin Avrupa'ya erişiminin engellenmesini gerekli görmektedir. Bu popülist yaklaşım, göçmen ve mültecilere ayrılan kaynakların Avrupa'nın 'gerçek' sahiplerine ayrılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu son husus yani göçmen ya da mültecilere ayrılan kaynakların yerli nüfusa ayrılması vurgusu yalnızca "İslamlaşma paranoyası" bağlamında değil, ayrıca radikal sağ popülizmin göç karşıtlığının dördüncü boyutu olduğunu iddia ettiğimiz 'aşağıya hınç' durumuyla da doğrudan alakalıdır. 'Aşağıya hınç' durumunun, radikal sağ popülizmin ekonomik ve kültürel dışlayıcı mekanizmalarının iç içe geçtiği bir yaklaşımı ihtiva ettiği sonucuna ulaştık. Ayrıca, 'kendi ülkesinde yabancı' olduğunu düşünenlerin, aşağıya (azınlıklara, sosyal yardım muhtaç olanlara, göçmen ya da mültecilere) hınç duyanların sadece gelir düzeyi düşük kişiler olmadığı, gelir ve yaşam düzeyi yüksek kişilerde de aynı duygununun oldukça yaygın olduğu ve popülizmin bu önemli karşıtlıktan da kayda değer biçimde beslendiği sonucuna vardık.

En nihayetinde, radikal sağ popülizmin çalışma boyunca açmaya giriştiğimiz dört temel eksenli göç karşıtı pozisyonu ve dışlayıcı yaklaşımları, göç gibi çok boyutlu ele alınması ve tartışılması gereken hayati bir meseleye, 'gelen kişileri geri gönderme' ya da 'kapıları kapalı tutma' dışında herhangi bir öneri sunmadığı gibi; potansiyel katkıların, diyalog imkânlarının ve uluslararası dayanışmanın önünde de önemli bir engel olarak durmaktadır.

## Kaynakça

- Aknur, M. (2020). Almanya'da Radikal Sağın Yükselişi: Almanya İçin Alternatif Partisi, Popülizm ve Demokrasi. *International Journal of Social Inquiry*, 13(2). 415-446. <https://doi.org/10.37093/ijisi.837682>
- Albertazzi, D. , Favero, A. , Hatakka N. , Sijstermans, J. (2022). Siding with the Underdog: Explaining the Populist Radical Right's Response to Russia's Invasion of Ukraine. Erişim Adresi: <https://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2022/03/15/siding-with-the-underdog-explaining-the-populist-radical-rights-response-to-russias-invasion-of-ukraine/>
- Alkan, M. N. (2019). Hoş Geldin Kültüründen Popülizme. *Savunma Bilimleri Dergisi (The Journal of Defense Sciences)*, 18(2). 1-22. <https://doi.org/10.17134/khosbd.640368>
- Anık, M. (2021). Neo-Racism in the Age of Populism: The Immigrant Crisis in Europe, *Marifetname*. 8(1). 13-40. 10.47425/marifetname.907647
- Aras, İ. ve Sağiroğlu A. (2018). Avrupa Aşırı Sağında Göçmen Karşıtlığı: Fransa ve Macaristan Örnekleri. *Mukaddime*, 9(Özel Sayı 1). 59-77. DOI: 10.19059/mukaddime.472830
- Augustin, O. G. (2020). *Left-Wing Populism: The Politics of the People*, Bradford: Emerald Publishing.
- Balzan, J. (2017). In Malta Speech, Hungary Prime Minister Orban Warns Against 'Invasion' of Muslim Migrants. Erişim adresi: [https://www.maltatoday.com.mt/news/europe/75837/orban\\_warns\\_against\\_invasion\\_of\\_muslim\\_migrants#.YjxLA-dByUk](https://www.maltatoday.com.mt/news/europe/75837/orban_warns_against_invasion_of_muslim_migrants#.YjxLA-dByUk)

- Bulli, G. (2019). *The populist representation of the people in the Italian ius soli political debate: The Lega Nord and the Movimento Cinque Stelle*. Gregor Fitz, Jürgen Mackert and Bryan S. Turner (eds.), *Populism and the Crisis of Democracy Volume 3: Migration, Gender and Religion* (ss. 11-28) içinde. London: Routledge.
- Campani, G. (2019). *The migration crisis between populism and post-democracy*. Gregor Fitz, Jürgen Mackert and Bryan S. Turner (eds.), *Populism and the Crisis of Democracy Volume 3: Migration, Gender and Religion* (ss.29-47) içinde. London: Routledge.
- Canovan, M. (1999). Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy. *Political Studies*, 47(1), 2-16. <https://doi.org/10.1111/1467-9248.00184>
- D'Amato, G. ve Ruedi, D. (2019). Immigration and populist political strategies The Swiss case in European perspective. Gregor Fitz, Jürgen Mackert and Bryan S. Turner (eds), *Populism and the Crisis of Democracy Volume 3: Migration, Gender and Religion* (ss.48-65) içinde. London: Routledge.
- Erayman, İ.O. ve Çağlar, A.B. (2022). Hospitality in times of COVID-19: An evaluation in the context of the Baumanian concept of hospitality. *Hospitality and Society*, 1-22. [https://doi.org/10.1386/hosp\\_00048\\_1](https://doi.org/10.1386/hosp_00048_1)
- Fassin, E. (2019). *Popülizm: Büyük Hınç*, (çev. Güleker Kırnalı ve İlker Kocael). Ankara: Heretik Yayınları.
- Finchelstein, F. (2019). *Faşizmden Popülizme*, (çev. Ali Karatay). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hawkins, K. A. (2010). *Venezuela's Chavismo and Populism in Comparative Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hayes, A. R. ve Dudek, C. M. (2020). How Radical Right-Wing Populism Has Shaped Recent Migration Policy in Austria and Germany, *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 18(2).133-150. <https://doi.org/10.1080/15562948.2019.1587130>
- Hronešová, J. B. (2022) Why are Ukrainian Refugees Mobilizing Empathy across Eastern Europe?. Erişim Adresi: <https://csees.unc.edu/jessie-barton-hronesova/>
- Hungarian Spektrum (2015). Hungarians' Fear of Migrants and Terrorism. Erişim adresi: <https://hungarianspectrum.org/2015/12/18/hungarians-fear-of-migrants-and-terrorism/>
- Golightley, M. ve Hollaway, M. (2016). Editorial. *British Journal of Social Work*, 46(1). 1-7. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcw001>
- Ionescu, G. ve Gellner, E. (1969). *Introduction*. Ghita Ionescu ve Ernst Gellner (eds.), *Populism: Its Meanings and National Characteristics* (ss.1-5) içinde. New York: Macmillan.
- Ivekovic, R. (2022). *Migration, New Nationalisms and Populism: An Epistemological Perspective on the Closure of Rich Countries*. New York: Birkbeck Law Press.
- Judis, J. B. (2016). *The Populist Explosion: How the Great Recession Transformed American and European Politics*. New York: Columbia Global Reports.
- Kalaycıoğlu, E. (2020). Halk Yönetimi: Popülizm ve Demokrasi. *İktisat ve Toplum*, 115. 4-21. <http://www.iktisatvetoplum.com/wp-content/uploads/2020/05/%C4%B0TD-115-Ersin-Kalay%C4%B1o%C4%9Flu.pdf>
- Kortanje, M.E. (2020). *Terrorism, Tourism and the End of Hospitality in the West*. London: Palgrave Macmillan.
- Laclau, E. (2018). *Popülist Akıl Üzerine*, (çev. Nur Betül Çelik). Ankara: Epos Yayınları.
- Lutz, P. (2019) Variation in Policy Success: Radical Right Populism and Migration Policy. *West European Politics*, 42(3). 517-544. <https://doi.org/10.1080/01402382.2018.1504509>
- Moffitt, B. (2020). *Popülizmin Küresel Yükselişi: Performans, Siyasi Üslup ve Temsil*, (çev. Onur Özgür), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mudde, C. (2012). Three Decades of Populist Radical Right Parties in Western Europe: So What? *European Journal of Political Research*, 52(1). 1-19. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2012.02065.x>
- Mudde, C. (2014). The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*, 39(4). 541-563. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x>
- Müller, J. W. (2019). *Popülizm Nedir?* (çev. Onur Yıldız). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Prague AFP (2019). Economic migrants use children as 'human shields': Czech leader. Erişim adresi: <https://news.yahoo.com/economic-migrants-children-human-shields-czech-leader-154015439.html/>

- Ruza, C. (2019). *Populism, migration, and xenophobia in Europe*. Carlos de la Torre (ed.), Routledge Handbook of Global Populism (ss.201-215) içinde. London: Routledge.
- Rydgren, J. (2008). Immigration Sceptics, Xenophobes or Racists? Radical Right-Wing Voting in Six West European Countries. *European Journal of Political Research*, 47(6). 737-765. DOI:10.1111/j.1475-6765.2008.00784.x
- Saylan, İ. (2021). Pandemi Popülizmin Sonunu Getirebilir mi? Batı Avrupa'daki Popülist Radikal Sağ Partiler Üzerine Bir Değerlendirme. *International Journal of Social Inquiry*, 14(2). 783-811. <https://doi.org/10.37093/ijisi.956052>
- Schneider, S. L. (2008). Anti-Immigrant Attitudes in Europe: Outgroup Size and Perceived Ethnic Threat. *European Sociological Review*, 24(1). 53-67. <https://doi.org/10.1093/esr/jcm034>
- Sides J. Ve Citrin J. (2007). European Opinion About Immigration: The Role of Identities, Interests and Information, *British Journal of Political Science*, 37(3). 477-504. doi:10.1017/S000712340700025
- Strabac, Z. ve Listhaug, O. (2008). Anti-Muslim prejudice in Europe: A Multilevel Analysis of Survey Data from 30 Countries. *Social Science Research*, 37(1). 268–286. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2007.02.004>
- Tahıncıoğlu, N. D. (2020). Avrupa'daki Sağ Popülist Partilerin Göçmen Karşıtlığı Söylemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2). 282-291. <https://doi.org/10.47140/kusbder.734832>
- Tzanelli, R. ve Yar, M. (2020). Atmospheres of the Inhospitable in Staged Kidnappings. *Consumption Markets & Culture*, 24(5). 439-455. <https://doi.org/10.1080/10253866.2020.1803068>
- Uzunçayır, C. (2014). Göçmen Karşıtlığından İslamofobiye Avrupa Aşırı Sağı. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(2). 131-147. DOI: 10.14782/sbd.201439377
- Williamson, V. , Skocpol, T. ve Coggin, J. (2011). The Tea Party and the Remaking of Republican Conservatism. *Perspectives on Politics*, 9(1). 25-43. doi:10.1017/S153759271000407X

## EXTENDED ABSTRACT

This study focuses on why radical right populists are anti-immigrationists and what would have been the main implications of this opposition. Populism can be classified as right-wing and left-wing populism. The main difference between its right-wing and left-wing variants is that the right populist perspective adopts a package of xenophobic attitudes, actions and policies. Accordingly, as a much-discussed point in many studies, xenophobia and anti-immigration are observed as leitmotifs in radical right populist approaches. Thus, this study focuses on radical right populism and the effects of its xenophobic attitudes and actions on the phenomenon of migration.

Although many studies evaluate radical right populism by its different dimensions, it has been co-emphasized that radical right populism adopts an anti-immigration attitude. This study attempts to elucidate the main reasons and basic implications of radical right populism's anti-immigration position. Other studies in the literature have also evaluated the causes of radical right populism's opposition to immigration. However, the main difference of our study from other studies is to make an investigation on what might be the main motives of radical right populism's opposition to immigration from a more general perspective. Around this main problem, this study claims that the radical right populist perspective's anti-immigrant position across Europe can be discussed within a four-axis approach. Although this classification is not definitive, it would provide a systematic and holistic assessment of why radical right populism advocates an exclusionary approach, attitude, action, and policy towards immigrants. These four main axes are; "crisis politics", "election instrument", "Islamization phobia" and "downward resentment". In addition, these four main axes are not mutually exclusive and monad factors of influence; on the contrary, as this study tries to show, they are closely related to each other.

Within the scope of the study, crisis politics is discussed as a term that can help us to understand which legitimating frameworks populism uses. In this direction, this study firstly highlights that radical right populists' crisis politics is selective; not every migration movement is considered a crisis for them. Secondly, crisis politics is a source that provides the background for the xenophobic arguments of right-wing populism. Radical right populists' exclusionary and simplistic approaches function as an election instrument, as their crisis-powered political approaches and strategies are far from solving the multidimensional immigration issue.

Within this study, the term "anti-immigration as an election instrument" covers radical right populist parties' usage of various concerns and fears regarding the immigration issue to increase their votes. The acceptance of this strategy by the host societies is also included in this discussion. As one of these concerns and fears, "the Islamization phobia" of Europe is explicated to show how the relationship between the radical right populist perspective and anti-immigration works. As such, without any evidence, the radical right populist perspective maintains and implements a discourse that "Europe will gradually become Islamized and



Muslim values will prevail all over Europe" as a threat. In our opinion, there is a significant connection between the Islamization phobia and the populist perspective. The basis of this connection is the formulation of the 'pure' people as the European people: Thus, Europe's Islamization means the deterioration of this purity.

Finally, in the context of the groups named "losers of globalization" and its relation to populism, the populist claim that "the resources allocated to immigrants or refugees should be reserved for the host population" is discussed. Within the scope of the study, this issue is evaluated using the term "downward resentment ". The term suggests a perspective that economic and cultural exclusionary mechanisms of radical right populism are intertwined within; and a part of the success of anti-immigrant populism is its ability to appeal to these people, the "losers of globalisation."

Ultimately, if radical right populism's anti-immigrant attitudes, actions and policies, which this study examines in four dimensions (crisis politics, election instrument, Islamization phobia and downward resentment) become widespread among the local population and start to be expressed with louder voices, it would create an exclusionary, criminalizing and discriminatory atmosphere toward immigrants and refugees. Undoubtedly, as can be observed in the example of Turkey, there are social, economic and cultural difficulties created by the large number of people migrating to any country in a short time. However, blaming immigrants for all the difficulties and finding the solution to all sorts of problems by "sending immigrants to their original places" produces a xenophobic climate instead of an actual solution. These exclusionary approaches of the radical right populist policies do not offer any further alternatives other than "returning the incoming people" or "keeping the doors closed" on issues such as immigration that need to be handled and discussed multidimensionally. Besides that, such approaches and policies also stand as an impenetrable obstacle to potential contributions, dialogue opportunities and international solidarity.